

ΠΟΛΙΤΙΣΣΑ ΠΑΝΑΓΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΡΩΜΗΟΣΥΝΗ ΣΤΟ ΠΑΣΧΑ ΤΟΥ ΘΕΡΟΥΣ

Ιωάννη Ελ. Σιδηρά

Θεολόγου – Εκκλησιαστικού Ιστορικού – Νομικού

Το Πάσχα του θέρους, το Πάσχα της Παναγίας μας έχει το επίκεντρό του κατά το μήνα Αύγουστο. Και επειδή το Πάσχα αυτό είναι της Παναγίας συνάμα είναι και Πάσχα του Οικουμενικού Πατριαρχείου μας, αφού η προαιώνια καθέδρα του ταπεινού, μαρτυρικού και καθαγιασμένου Πατριαρχείου της Ορθοδοξίας και της Ρωμηοσύνης βρίσκεται στα μυρόπινα χώματα της Πόλεως της Παναγίας Υπερμάχου, που είναι η Κωνσταντινούπολη, η άλλως καλουμένη προσφυώς «Θεοτοκούπολις».

Την Παναγία η πολίτικη Ρωμηοσύνη την έχει στο διάβα των αιώνων σε αδιάσπαστη και ακατάλυτη ενότητα μαζί της, αλλά και το πάνσεπτο και σταυραναστάσιμο Φανάρι του ευσεβούς Γένους μας ζει, αναπνέει, ζωογονείται και πορεύεται με την Πολίτισσα Παναγία σε ακατάλυτη ενότητα μέσα στον χωροχρόνο και στις περιπέτειες του ιστορικού γίνεσθαι του κόσμου τούτου. Συνευρίσκονται μέσα στο «κεκρυμμένον μυστήριόν» της, που το συντηρεί σωστικά ο Θεός. Η Θεοτόκος Παναγία ως χώρα της θεωρεί την Πόλη και ως θρόνο της το θεομητορικό Φανάρι, που το σκέπουν στοργικά οι εικόνες της Παμμακαρίστου και της Φανερωμένης μέσα από τον πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό του Αγίου Γεωργίου και λίγο παραπέρα και ψηλά η βυζαντινή και αγέρωχη Παναγία η Μουχλιώτισσα. Θεομητοροσκέπαστο το Φανάρι, το σταυραναστάσιμο Πατριαρχείο και η Πολίτικη Ρωμηοσύνη, την οποία «η χώρα του αχωρήτου» Παναγία σκέπει, φρουρεί και φυλάττει από παντός κινδύνου και πάσης επιβουλής βεβήλων και βαρβάρων δυναστών και μιαρών ιεροσύλων. Η Πόλη είναι ο χώρος της ακοίμητης περιπέτειας του Φαναρίου και η ακοίμητη παρουσία και αεί ζώσα χάρη της Θεομήτορος, που είναι «η χώρα των ζώντων».

Η Πολίτισσα Παναγία είναι η βεβαίωση του ζωογόνου θρύλου της Ρωμηοσύνης και της ορατής και απτής πραγματικότητας του Φαναρίου που συνυφαίνει μυστικά και μυστηριακά την παρουσία, πορεία και ουσιαστική διακονία του μαζί της. Το αποφαιτικό μυστήριο της Θεομητορικής χάριτος ενούται με το μυστήριο της πολίτικης ιστορίας και της φαναριώτικης ρωμοσύνης στα καθαγιασμένα χώματα

της λαβωμένης Βασιλεύουσας Πόλεως, που ακόμη σε πείσμα του χρόνου και των περιπετειών του ιστορικού γίνεσθαι συνεχίζει προσευχετικώς και ιεροπρεπώς να στέκει όρθια και αγέρωχη.

Η φαναριώτικη ρωμηοσύνη βαδίζει την θεοβάδιση περπατησιά της με μοναστική και μοναδική υποταγή και αγιοπνευματική υπακοή στο μυστήριο της δικής της ιστορίας. Βιώνει ατελεύτητα και αδιάλειπτα τη θεία επιστασία, τη φοβερά προστασία και τη φιλόστοργη μητρική χάρη της Πολίτισσας Παναγίας, η οποία διατηρεί και συντηρεί μυστικά, σωστικά και σωπηρά την ιερή ιθαγένεια του θεοσφράγιστου τόπου της, της Πόλεως της και των Ρωγιών πιστευόντων κατοίκων της.

Ακόμη, «έτι και έτι», το θέλει Εκείνη του Βοσπόρου η Κυρά και Οικοδέσποινα να κρατεί «ζηλοτύπως» την Πόλη της και το Φανάρι της ως θεία παρεμβολή, μέσα στον κόσμο της τηλαυγής φάρος, ακοίμητη κανδήλα και ορατή, απτή απόδειξη και μαρτυρία της ουράνιας σκέπης και ακαταμάχητης υψηλής προστασίας της. Για να συνεχίζεται ψαλλόμενο το: «...αναγράφω σοι, η Πόλις σου Θεοτόκε».

Τα βήματά της, σταθερά και αγέρωχα, περιδιαβαίνουν τα καλντερίμια και τα σοκάκια της Πόλεως και πάντα κατευθύνονται και μας οδηγούν στα στενά δρομάκια του Φαναρίου και σταματούν με συστολή φρονήματος έμπροσθεν του πανσέπτου πατριαρχικού ναού του Αγίου Γεωργίου, όπου μυστικώς και αθούρως λαμβάνει ιεροπρεπώς, σεμνοπρεπώς και μεγαλοπρεπώς την καθιερωμένη θέση της στις δύο παλαιάφαιτες ιστορικές και θαυματουργές εφέστιες εικόνες της, της Παμμακαρίστου και της Φανερωμένης, για να ακούσει και πάλι μέσα στο Πάσχα του θέρους τους καημούς, τους θρήνους, τις εγκάρδιες παρακλήσεις και τις ολόψυχες δεήσεις του Πατριάρχου της, των Φαναριωτών λειτουργών της και του περιούσιου και φιλότιμου λαού της. Και βεβαιώνεται πάλι η πολιτική παρουσία, προστασία και θεομητορική ευλογία της.

Στον Πατριαρχικό ναό βλέπει το μαρτυρικό Πατριάρχη να βάζει μετάνοια στις εικόνες της και ν' ανέρχεται την κλίμακα του Πατριαρχικού θρόνου για την αδιάλειπτη δέηση υπέρ της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας, του φιλοχρίστου λαού και των ευσεβεστάτων κληρικών της. Τα εναγώνια ενδακρυσμένα μάτια του μαρτυρικού Πατριάρχου βυθίζονται στα ελπιδοφόρα μάτια της Πολίτισσας Παναγίας για τον κοινό τόπο, την κοινή λατρευτή πόλη με τις βυζαντινές εκκλησίες, τα θεοσκέπαστα μοναστήρια, τα φιλογενή εκπαιδευτικά και φιλανθρωπικά εναγή καθιδρύματά της, αλλά εξόχως με τους ωραίους και φιλότιμους ανθρώπους της με τη μοναδική εγκαρτέρηση και υπομονή, που θαυμαστά εκπηγάζουν από τη βεβαιότητα της αενάως υπαρχούσης θεομητορικής παρουσίας της Πολίτισσας Παναγίας.

Μέσα στην πεμπουσία του θεομητορικού Πάσχα του θέρους τα θεόπνευστα κείμενα του φιλόμουσου Μητροπολίτου Πέργης Ευαγγέλου (Γαλάνη) μας εισοδεύουν στο μυστήριο του παναγίου προσώπου της Θεομήτορος που υπερβατικά ενσαρκώνεται μέσα στην πολιτική Ρωμιοσύνη, στην Κωνσταντινούπολη και στο θεοσκέπαστο Φανάρι.

Ο πολίος Μητροπολίτης Πέργης Ευάγγελος γράφει χαρακτηριστικά: «Λειτουργούμαι στον Πατριαρχικό ναό. Ακούω τη μία μετά την άλλη τις εκφωνήσεις του ιερέως. Έρχεται και η σειρά της αποκλειστικής εκφωνήσεως για την Παναγία, που βρίσκει τον Πατριάρχη γονατιστό από τον προηγούμενο ύμνο της Ευχαριστίας. Και δεν ανεβαίνει μετά στο θρόνο του. Τον βλέπω «εξαιρέτως» να παραμένει όρθιος και ασκεπής στο δάπεδο. Σα να τον καθηλώνει η Χάρη της κι εκείνος να δείχνει στην οικουμένη ότι «άξιον εστί», να ορθοστατεί. Μα βλέπω και

κάτι άλλο στον πατριάρχη. Να κάνει το σχήμα του Σταυρού και πάλι εξαιρέτως, τρις, πριν ανέβει τα σκαλιά του θρόνου του. Με σχήματα αρχοντικά μετανοίας την κάθε φορά. Μία, ατενίζοντας κατάματα την εικόνα τη δεσποτική της Παναγίας του τέμπλου και ευχαριστώντας τη για την προστασία της στο κέντρο της Ορθοδοξίας, το Φανάρι. Μία, γι' αυτήν που τετρακόσια χρόνια αγρυπνεί στο κλίτος το δεξί του Πατριαρχικού ναού. Και μία για την εικόνα της «ανταλλαγής», που σχηματίζει το τόξο της χάριτος από τ' αριστερά...

Ωρα λειτουργική μέσα στον πάνσεπτο Πατριαρχικό ναό του Φαναρίου, που μ την ορατή της φανέρωση η Μεγάλη του Χριστού Εκκλησία σχεδιάζει την ευγνωμοσύνη της. Και πάνω στη λαμπερή επιφάνεια της εικόνας της Παναγίας βλέπει όλο τον αθέατο πόνο του λαού της να γίνεται ένα με το μήνυμά της. Και να την καλεί με ονόματα που τα αφιέρωσε το γένος: Παμμακάριστος, Φανερωμένη, Μπαλουκλιώτισσα, Βλαχερνίτισσα, Χρυσαληθινή, Μουχλιώτισσα, Χατζεριώτισσα, Καφατιανή, Καμαριώτισσα, Οδηγήτρια, Ακαταμάχητος, Ελεούσα, Κουμαριώτισσα, Περατική κ.ά.».

Αυτή η μυστική σχέση της Πολίτισσας Παναγίας με την Πόλη, το Πατριαρχείο και το αμείωτο Γένος των Ρωμιών είναι σχέση ζωογόνου επιβιώσεως και ενισχύσεως για το ιερό κέντρο της Ορθοδοξίας και τους πολίτες Ρωμηούς, που βιώνουν μοναδικά το Θεομητορικό Πάσχα του θέρους ατενίζοντας την ελπιδοφόρα μορφή της, καθώς σκέπει ακατάβλητα την Πόλη της.

Αυτό πολύ γλαφυρά και παραστατικά το περιγράφει ο Μητροπολίτης Πέργης Ευάγγελος: «...Πόσο ομορφαίνει ο χρόνος στο Φανάρι με την Παναγία τη Φανερωμένη. Μας σπρώχνει σε ώρες φιλίας με τη μοίρα. Μας ωθεί μέχρι να νηστέψουμε, να υπερβούμε τον εαυτό μας, να μεταλάβουμε. Να φθάσουμε και πάλι στο θέρους. Να ξανάρθουμε εδώ μια βραδιά του Δεκαπενταυγούστου. Να μιλήσουμε μαζί της για τα περασμένα...»

Σκεφθήκατε τι θα πει ασπασμός της Παμμακαρίστου από τον πατριάρχη την ώρα που τα πάντα σωπαίνουν με το «άλαλα τα χείλη των ασεβών των μη προσκυνούντων την εικόνα σου την σεπτήν...»; Είναι η δραματική διάσταση του Οικουμενικού Πατριαρχείου που εκφράζεται σε ώρα λειτουργική. Είναι η σάρκωση του λυτρωτικού του λόγου. Συγκεφαλαίωση της μαρτυρίας του, που καταγράφεται εκείνη τη στιγμή πάνω στο χέρι της Οδηγήτριας...»

Εορτάζουμε το Πάσχα του θέρους, το Πάσχα της Κυράς του Γένους, της Πολίτισσας Παναγίας, αλλά και το Θεομητορικό Πάσχα του Πατριαρχείου, αφού Παναγία και Πατριαρχείο, Παναγία, Πόλη και Γένος στη συνείδηση των ευλαβών είναι άρρηκτα συνυφασμένα μέσα στην ιστορία και την πνευματική ζωή των Ρωμηών. Το γάλα και το μέλι της Πολίτικης Ρωμηοσύνης είναι η Πολίτισσα Παναγία. Ο άρτος της ζωής και η ακένωτη πηγή της ματωμένης Ρωμηοσύνης, του σταυραναστάσιμου Γένους συνταυτίζονται με την Πολίτισσα Παναγία, που στο δικό της Πάσχα συνεγείρει από περάτων γης τα φιλομητορικά τέκνα της για να συνεχίζουν αδιαλείπτως να γράφουν και να καταθέτουν το: «αναγράφει σοι, η Πόλις σου Θεοτόκε», σε πείσμα των καιρών και της ιστορικής δυστροπίας.